

гарска земя и съгради църкви по българската земя и на рѣка Брѣгалница, дѣто прие царството; и на Овче-поле съгради бѣли църкви“ (И по оумрътїю же Изота царя пакы прѣемъ царьство болгарское сынъ его Борисъ . . . И тѣи царь кръсти всю землю болгарскую. И създа цркви по земли болгаретѣи и на рѣцѣ Брѣгалници и тоу прѣемъ царьство; на Окчи поли създа бѣли цркви. — Споменик III, 191). Като се говори за българското възстание прѣзъ 1040 г. на Деляна (Одѣлѣнѣ), прибавя се за послѣдния: „Той съгради три града въ българската земя, първи Червень, втори Несебръ, трети Шипъ“ (и създа ꙗко градове въ земли болгарскѣи: ꙗко Червень, ꙗко Нѣвръ, ꙗко Шипъ. — Споменик III, 193). Ако и подъ византийска власть, сѣверо-македонската област се схващала, ще рече, като „българска земя“.

Въ другъ паметникъ отъ сжщата група и врѣме, въ Даниловото тълкувание, се говори за смутоветѣ, възстанията и нахлуванията на варваритѣ прѣзъ XI в. въ Византия, прѣзъ земята на българитѣ, съ градове и мѣста: Главница, Скопїе, Овче-поле, Срѣдецъ, Бояна, Витоша, Велбуждъ, Струмица. Текстътъ е неясенъ апокрифъ съ загадки, та се и не поддава на точенъ прѣводъ: . . . И поидеть из Рима ꙗко мѣжи ꙗко токаръ идеть же на южноу страну Главкници и оукротить роуские врани. и встанеть ꙗко моучитель. ꙗко встока ис прѣвыми срѣцеть се на Окчиполи изъвиють Скопские коие . . . и тоу пакы приде двѣ чести изъманактѣнъ. и поплѣнить всю землю Българьскую. и шьдъ каганъ. съставить е на Срѣдъци. и тоу створить сѣча два. и речеть оу Романѣ вставите тоу плѣнъ . . . и тѣ оудолѣють емоу игры изъвиють емоу коие а самъ оубѣжить въ Велбелождъ. и тоу пакы свереть сироты. и попе и днакы. и мнихы въ Витоши горѣ . . . и коудоуть лѣта добра въ того цара . . . и къзвратеть се плѣнники къси въ Струмицоу, а друзи въ Главкницоу. тѣ ко земли наричета мати въсѣмъ землям. — Споменик V, 13.

XI в. край.

№ 19. Западна България и Охридско.

Въ много отъ своитѣ писма, пращани до различни лица, архиепископъ Теофилактъ Охридски (ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας) се оплаква отъ населението, всрѣдъ което живѣе и което